



Warszawa, dnia 1 października 2013 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH

DEPARTAMENT PRAWNY

DP-II-0270-19/13/MO

WPLYNĘŁO

03.10.2013

Sygn. akt: II C 1200/12

Wartość przedmiotu sporu:
20.000,00 zł.

SĄD REJONOWY
W RYBNIKU
II WYDZIAŁ CYWILNY
Plac Kopernika 2
44-200 Rybnik

Powód: Rudolf Kołodziejczyk
ul. Żołędziowa 39
44-217 Rybnik
reprezentowany przez adwokata
Józefa Fox
Kancelaria adwokacka
ul. Jana Kochanowskiego 4/3
40-035 Katowice

Pozwany: Skarb Państwa
reprezentowany przez:

1/ Ministra Skarbu Państwa
ul. Krucza 36/Wspólna 6
00-522 Warszawa
którego reprezentuje radca prawny
Beata Chłodzińska
adres do doręczeń jak wyżej

2/ Ministra Spraw Wewnętrznych
ul. Batorego 5
02-591 Warszawa
którego reprezentuje radca prawny
Mirosław Ostrowski
adres do doręczeń jak wyżej

**Odpowiedź na pozew
pozwanego Skarbu Państwa, reprezentowanego przez
Ministra Spraw Wewnętrznych**

Odpowiadając na pozew, który został doręczony pozwanemu w dniu 16 września 2013 r., w imieniu pozwanego, nie uznaję powództwa w całości, oraz wnoszę:
1/ o oddalenie powództwa;

2/ o uwzględnienie zarzutu przedawnienia roszczeń, na podstawie art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszów państwowych (Dz.U. Nr 54, poz. 243 z późn. zm.) oraz o uwzględnienie zarzutu przedawnienia roszczeń, na podstawie art. 442 § 1 i 2 kodeksu cywilnego (obecnie uchylonego).

3/ o obciążenie powoda kosztami procesu a w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Uzasadnienie

Powód, Pan Rudolf Kołodziejczyk wniósł o odszkodowanie w kwocie 20.000,00 zł., podając jako tytuł do odszkodowania, że jego ojciec – Jan Kołodziejczyk został zatrzymany w dniu 20 lutego 1945 r. w miejscu pracy a następnie deportowany do Samarkandy (były ZSRR). Ojciec powoda zmarł w dniu 20 kwietnia 1945 r. w okolicy miasta Samarkanda, stąd rodzina powoda doznała braków materialnych, zdrowotnych i innych.

W ocenie pozwanego SP- Ministra Spraw Wewnętrznych, mając na uwadze przedmiot roszczenia, brak jest podstaw odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, odnośnie roszczenia o uznanie za zbrodnię, czynów funkcjonariuszy Państwa Polskiego, polegających na deportowaniu ojca powoda.

Obowiązujące w dacie zdarzenia wyrządzającego szkodę, rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27.10.1933 r. - Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82 poz.598), nie przewidywało w ogóle odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych.

Możliwość taką wprowadziła ustawa z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych (Dz.U. Nr 54, poz. 243 ze zm.). W art. 6 ust 1 tej ustawy, ustawodawca zagwarantował pokrzywdzonemu działaniem funkcjonariusza publicznego, prawo dochodzenia od Państwa odszkodowania, ustalając termin dla skutecznego dochodzenia, na 1 rok liczony od dnia wejścia w życie ustawy (tj. dnia 28 listopada 1956 r.). Natomiast według art. 6 ust. 2 w/w ustawy, wynagrodzenia szkody określonej w ust. 1 nie można dochodzić od Państwa, jeżeli roszczenie byłoby już w dniu wejścia ustawy w życie przedawnione przy uwzględnieniu trzyletniego okresu przedawnienia, a dla roszczeń o wynagrodzenie za uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub utratę żywiciela - przy uwzględnieniu okresu dziesięcioletniego, w przypadku gdy szkoda wynikała ze zbrodni lub występku.

Od dnia 20 lutego 1945 r. (tj. od momentu zatrzymania ojca powoda) do dnia wejścia w życie ustawy (tj. dnia 28 listopada 1956 r.), minęło ponad dziesięć lat, stąd zdaniem strony pozwanej, roszczenie powoda było już przedawnione w momencie wejścia w życie ustawy z dnia 15 listopada 1956 r.

Wymieniony w art. 6 ust 1 w/w ustawy, roczny termin dochodzenia roszczenia, był terminem zawitym i na mocy art. XIII ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 94 z późn. zm.) – należy go uważać od dnia wejścia w życie Kodeksu cywilnego, za termin przedawnienia.

Art.VII pkt 4 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny, nie uchylił przepisów art.6 ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszów państwowych. Natomiast art. XIII ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny, stanowi iż ilekroć w nie uchylonych przepisach prawa cywilnego przewidziane są terminy, z których upływem ustawa wyłącza dochodzenie roszczeń (terminy zawite), uważa się je od dnia wejścia w życie kodeksu cywilnego za terminy przedawnienia.

Powyższe stanowisko potwierdza orzecznictwo Sądu Najwyższego, między innymi Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 29 maja 2001 r.- sygn. akt I CKN 1151/00, mówiący iż:

„Artykuł 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych jest przepisem szczególnym w stosunku do innych przepisów prawa cywilnego regulujących terminy przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, obowiązujących tak przed wejściem, jak i po wejściu w życie kodeksu cywilnego. Jako przepis szczególny także w stosunku do art. 442 k.c. wyłącza zastosowanie tego ostatniego przepisu do stanu faktycznego, do którego ma zastosowanie. W tej sytuacji nie wchodzi w grę przepisy art. XXXV i XXXVI przep. wpr. k.c., dotyczą one bowiem sytuacji, gdy terminy przedawnienia (terminy ustawowe nie będące terminami przedawnienia), określały przepisy, które z chwilą wejścia w życie kodeksu cywilnego utraciły moc. Artykuł 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. do przepisów takich nie należy.”

Od dnia 1 stycznia 1965 r. obowiązuje Kodeks cywilny, który również umożliwił dochodzenie przedmiotowego roszczenia, a powód prawdopodobnie, jak wynika z uzasadnienia pozwu, nie próbował zgłaszać swych roszczeń i nie uczynił tego również w latach późniejszych.

Nawet pomijając, iż obowiązuje uregulowanie dot. przedawnienia roszczeń, według art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy, to również art. 442 § 1 kc, (obecnie uchylony), stanowi iż roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę.

Również uchylony art. 442 § 2 kodeksu cywilnego stanowi, iż jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Wymienione przepisy art. 442 kodeksu cywilnego, zostały uchylone na mocy art. 1, pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 80, poz. 538 z późn. zm.), co nastąpiło po upływie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia wymienionej ustawy, tj. z dniem 9 sierpnia 2007 r. Natomiast na mocy art. 1 pkt 2 wymienionej ustawy, został dodany art. 442¹ Kodeksu cywilnego.

Równocześnie z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, wszedł w życie art. 2 wymienionej ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, w brzmieniu:

„Do roszczeń, o których mowa w art. 1, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ Kodeksu cywilnego”.

Z powyższego wynika, że do roszczeń już przedawnionych na podstawie uchylonego art. 442 kc, nie stosuje się art. 442¹ kodeksu cywilnego, wprowadzonego mocą ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny.

Art. 442 kodeksu cywilnego, jest przepisem dotychczasowym, w rozumieniu art. 2 wymienionej ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, według którego przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. (tj. przed dniem 9 sierpnia 2007 r.), roszczenie uległo przedawnieniu.

Gdyby przyjąć niemożność dochodzenia roszczenia przez cały okres państwa komunistycznego z powodu panującej w kraju sytuacji politycznej, to niewątpliwie stan taki ustał z chwilą pierwszych demokratycznych wyborów w czerwcu 1989 r. (przyjęta data zmiany ustroju politycznego państwa). Gdyby więc z uwagi na niemożność dochodzenia roszczeń z przyczyn politycznych, bieg rocznego terminu przedawnienia rozpoczął się w czerwcu 1989 r., to roszczenia uległyby przedawnieniu w czerwcu 1990 r. Powyższe

potwierdza pogląd wyrażony w uchwale SN z dnia 11 października 1996r., III CZP 76/96, OSNC 1997, Nr 2, poz. 16.

Przepisy ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. nie naruszają postanowień Konstytucji, zwłaszcza art. 77 ust. 1, statuującego generalną zasadę przysługującego poszkodowanemu prawa do odszkodowania, którego to prawa ustawa niższej rangi nie pozbawia, zakreślając jedynie roczny termin dla dochodzenia roszczeń. Ponadto nie nasuwa wątpliwości, co do zgodności z art. 43 Konstytucji RP, gdyż przepis art. 6 ustawy z 1956 roku określa przedawnienie roszczeń majątkowych, która to problematyka nie jest objęta zakazem określonym w art. 43 Konstytucji RP, który stanowi o nieprzedawnialności zbrodni wojennych i przeciwko ludzkości, dotyczy odpowiedzialności karnej.

W świetle powyższego, należy wskazać iż pozwany Skarb Państwa-Minister Spraw Wewnętrznych, powołując się na zarzut przedawnienia realizuje prawo przysługujące mu na mocy art. 117 § 2 kodeksu cywilnego i brak jest podstaw do przyjęcia, aby Skarb Państwa jako strona procesu, postępowała przez to w sposób świadczący o nadużyciu prawa w myśl art. 5 kc.

W niniejszej sprawie mogła mieć zastosowanie koncepcja tzw. winy anonimowej, wyrażona przez orzecznictwo Sądu Najwyższego, według którego, do ponoszenia odpowiedzialności przez Skarb Państwa, wystarczyłoby ustalenie że sprawcami szkody byli funkcjonariusze państwowi (bez ustalenia ich imion i nazwisk). Stąd powód mógł wystąpić ze swoim roszczeniem wcześniej, bez konieczności ustalenia tożsamości sprawcy postrzelenia.

Stanowisko aprobujące koncepcję tzw. winy bezimiennej (w myśl której nie jest konieczne zidentyfikowanie funkcjonariusza państwowego któremu można przypisać winę, dla przyjęcia odpowiedzialności Skarbu Państwa z art. 417 kc), zawarte jest również w orzeczeniu Sądu Najwyższego (wyrok SN z dn. 26 marca 2003r., II CKN 1374/00, LEX nr 78829). Według wymienionego wyroku, Skarb Państwa ponosi na podstawie art. 417 § 1 k.c. odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną nie tylko zawnionym działaniem, ale także zaniechaniem funkcjonariusza państwowego przy wykonywaniu powierzonych mu czynności oraz że dla odpowiedzialności Skarbu Państwa nie jest konieczne wykazanie winy konkretnego funkcjonariusza, natomiast wystarczająca jest tzw. wina anonimowa.

Wobec powyższego, powołanie się strony pozwanej na zarzut przedawnienia jest zasadne i nie stanowi nadużycia prawa w rozumieniu art. 5 kodeksu cywilnego.

Stanowisko wyżej wymienione, w kwestii przedawnienia roszczeń, potwierdził Trybunał Konstytucyjny, który w swoim wyroku z dnia 14 lipca 2004 r., (sygn. akt: SK 8/03 (OTK-A2004/7/65), stwierdził że art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. Nr 54, poz. 243 oraz z 1964 r. Nr 16, poz. 94), jest zgodny z art. 2 oraz z art. 32 ust. 1 i 2 w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu wymienionego wyroku, Trybunał Konstytucyjny odniósł się do kwestii odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone działaniem władczym funkcjonariuszy publicznych, i w sposób jednoznaczny wskazał, że: „...przed dniem 28 listopada 1956 roku ustawodawstwo polskie nie dopuszczało możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu szkody wyrządzonej działaniem władczym funkcjonariusza publicznego. Możliwości wystąpienia z takim roszczeniem nie przewidywało obowiązujące wówczas rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27 października 1933 roku-Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 598 z późn. zmianami). Możliwość taką stworzyła dopiero ustawa z dnia 15 listopada 1956 r. o odpowiedzialności Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych (Dz.U. Nr 54, poz. 243 z późn. zm.). Przedmiotowa ustawa obowiązująca od dnia 28 listopada 1956 roku, stworzyła zatem nieznaną wcześniej polskiemu systemowi prawnemu możliwość dochodzenia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej działaniem

władczym funkcjonariusza publicznego". Podstawą roszczenia powodów, mogły być przepisy art. 1-5 ustawy z dnia 15 listopada 1956 roku.

Z uwagi na powyższe, zasadne jest podniesienie zarzutu przedawnienia roszczeń majątkowych oraz jest uzasadniony wniosek o oddalenie powództwa.

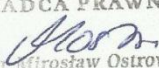
Otrzymują:

- 1/ adresat
- 2/ a/a

W załączeniu:

- 1/ odpis pełnomocnictwa;
- 2/ dowód przesłania odpisu pisma,
pełnomocnikom stron, przesyłka poleconą;
- 3/ odpis pełnomocnictwa dla strony powodowej.

Pełnomocnik:

RADCA PRAWNY

mgr Mirosław Ostrowski